

Referat for årsmøde 2014

3. maj, Folkeuniversitetscenteret Skærum Mølle

Tilstede:

Komiteer: Haakon Brandt, Viborg Folkeuniversitet
Peter Thomsen, Viborg Folkeuniversitet
Gudmund Nielsen, Gribskov Folkeuniversitet
Jens Eg, Thisted Folkeuniversitet
Anders Damm, Thisted Folkeuniversitet (Nævnsmlem)
Bent Valeur, Tønder Folkeuniversitet

Styrelsen: Formand Poul Erik Kandrup, Helsingør Folkeuniversitet
Næstformand Knud Jepsen, Haslev Folkeuniversitet
Kasserer Lars Petersen, Rødding-Toftlund Folkeuniversitet
Gudrun Aspel, Råsted Folkeuniversitet / Folkeuniversitetscenteret
Jan Zimmermann, Sønderborg Folkeuniversitet

Sekretariat: Charlotte Linvald, sekretariatsleder

Årsberetning v. formanden for bestyrelsen

På styrelsens konstituerende møde i efteråret 2013 havde Poul Erik Kandrup afløst Knud Jepsen som formand, mens Lars Petersen fortsatte som bestyrelsens kasserer i samarbejde med sekretariatslederen. Den nye formand takkede Knud Jepsen, som forbliver i styrelsen, for en mangeårig indsats for Komitestyrelsen.

De store udfordringer i den samlede folkeuniversitetsvirksomhed påvirker selvsagt også arbejdet i Komitestyrelsen, men trods et lille fald i den samlede komitevirksomhed i 2013 i forhold til året før, var der andre forhold, vi kunne glæde os over. Sekretariatet var med ansættelsen af Charlotte Linvald, mag.art. i kunsthistorie, i sikre hænder, og det arbejde, den tidl. Sekretariatsleder Rita Jensen havde påbegyndt med fornyelse af forretningsgange, var nu blevet videreført i et tæt samarbejde med bogholder Poul Erik Jørgensen. Formanden takkede Rita Jensen for den indsats, hun havde øvet og udtrykte stor tilfredshed med den nu gennemførte digitalisering af arbejdet i sekretariatet.

Udfordringerne i den fælles virksomhed skyldes ikke mindst det usikre – og uafklarede – grundlag store dele af folkeuniversitetsvirksomheden bygger på. I de år, hvor der var mindre forbrug af det årlige statstilskud kunne problemerne udskydes, eller man kunne betale sig fra dem. Nu er situationen en anden, og det er nødvendigt at få afklaret regler og vilkår for rejsetilskud. For komiteerne er rejsetilskud et grundvilkår for arbejdet, men gælder dette også for afdelingerne, når det truer med at begrænse mulighederne for at udbyde undervisning? Her tiltager den ulmende konflikt mellem Københavns og Århus Folkeuniversiteter i intensitet – og uforsonlighed.

Den almindelige – men ikke nødvendigvis korrekte – opfattelse af de enkelte enheders solidariske økonomiske ansvar medførte, at et nævnsmlem satte Københavns folkeuniversitet under skærpet tilsyn, fra årsskiftet 2014, samt efterfølgende indefrysning af de månedlige betalinger af statstilskud. Københavns Folkeuniversitet protesterede, og Komitestyrelsen støttede denne protest, idet vi bl.a. henviste til, at sanktioner skal stå i rimeligt forhold til den påståede forseelse, og at ingen myndighed direkte må skade anden part. Komitestyrelsen har tidligere været udsat for en tilsvarende sanktion i forbindelse med en uenighed om navnet på Komitestyrelsen; sagen blev løst, da først undervisningsministeriet og siden undervisningsministeren greb ind over for, hvad man opfattede som misbrug af flertalsmagt. Med en ny brug af flertalsmagt imod en enhed i folkeuniversitetet ønskede Komitestyrelsen af stå

solidarisk med København i denne sag. Den konkrete uenighed er nu løst og indefrysning af tilskud ophævet, men de grundlæggende forvaltningsmæssige udfordring er fortsat uløst.

Og uløst er også problemstillingen om rejsetilskud.

Måske er det et helt nyt lovgrundlag, der er behov for at for at få løst op for de mange problemer, der nu udfordrer virksomheden, og som truer mulighederne for konstruktivt arbejde for den samlede virksomhed. Talrige er de åbenlyse gode opgaver for folkeuniversitetet, som man ikke forholder sig til!

Folketingets pulje til markering af 200-året for den norske grundlov er blevet taget godt imod i store dele af folkeuniversitetsvirksomheden, og adskillige af vore komiteer har budt ind på opgaven. Og modtaget tilskudstilsagn.

Det har inspireret til, at Komitestyrelsen har udarbejdet en ansøgning om midler til den næste store, Folketingsfinansierede tilskudspulje, Grundlovspuljen 1915-2015. Komitestyrelsen har i samarbejde med Københavns Folkeuniversitet, KVINFO, Folkevirke samt Sammenslutningen af Lokalarkiver ansøgt om et større beløb for at kunne yde tilskud til aktiviteter over hele landet, styret fra et ad hoc sekretariat i tilknytning til Komitestyrelsens sekretariat. Der kommer svar på ansøgningen primo juni 2014.

Og så følger jo det store reformationsjubilæum 2017 inden for længe!

Videre oplyste formanden, at Akademiet for de Tekniske Videnskaber i samarbejde med de Danske Videnskabsjournalister netop har markeret 10-året for den ændring af universitetsloven, der tilføjede en formidlingsforpligtelse til universitetslærernes arbejdsopgaver. Der kunne være erfaringer, der var værd at drøfte. Og så var det længe varslede Videnscenter for Folkeoplysning (ViFo) endelig kommet i gang. Her er en kontakt, Komitestyrelsen vil vide at opbygge, for vi aner en vældig ambition om at tage fat på at se på mange af de udfordringer, der har ligget ubesvarede, siden VK-regeringen i 2002 nedlagde Udviklingscenter for Folkeoplysning og Voksenundervisning og greb så voldsomt ind over for det offentlige tilskud til det folkeoplysende arbejde, inkl. folkeuniversitetet.

Kulturministeren er blevet citeret for, at hun gerne ser en revision af folkeoplysningsloven, herunder at nogle af de forringelser, man forvoldte i 2002, kunne rulles tilbage. Der er så måske også nu, man skal gennemtænke, om folkeuniversitetet er bedst tjent med sin egen lovgivning, sådan som det er sket med adskillige andre områder, der oprindeligt var en del af fritidsloven.

Loven om brug af kirkernes lokaler netop blevet "liberaliseret". Der kunne være meget vel være egne af landet, hvor det kunne være interessant for folkeuniversitetet at samarbejde med kirkerne –på helt sekulær basis!

Og så et kort punkt til: Der har været en udskiftning blandt komiterepræsentanterne i FUN. Det har fundet sted uden konsultation med Komitestyrelsen, som var med til at udpege de 5 komiterepræsentanter, idet "de andre" komiteer har stået for udpegningen af det nye medlem. Det er i modstrid med almindelige demokratiske spilleregler, hvilket vi har påpeget over for "de andre" komiteer. Vi har også bedt om en redegørelse fra FUN, men den er forblevet ubesvaret. Styrelsen agter dog ikke at forfølge sagen yderligere, men erfaringen tages med næste gang, der skal vælges.

Afsluttende udtrykte formanden glæde over fremmødet, som også talte repræsentation fra den nye komite i Gribskov kommune, men kunne dog ikke skjule, at der var andre, vi savnede at se. Måske skal vi overveje en anden mødeform, og måske holde årsmøderne på skift i de forskellige landsdele og gøre det til et møde for såvel komitestyrelsen og vore egne forretninger, men også lade det være et møde for alle komiteer i landsdelen. Lidt i retning af de regionsmøder, vi tidligere har gennemført med stor tilslutning.

Og så sluttede beretningen med en tak til kollegerne i styrelsen, Lars Petersen, Knud Jepsen, Jan Zimmermann og Gudrun Aspel. Til sekretariatet ved Charlotte Linvald og Poul Erik Jørgensen samt til Folkeuniversitetscenter Skærum Møller.

Spørgsmål fra salen til nævnsmedlem Anders Damm: Hvad gør Nævnet for at løse problemstillingen omkring Århus?

Anders Damm tog ordet og redegjorde for, hvordan man i Nævnet og på Nævnsekretariatet bruger størstedelen af ressourcerne på kontrol, regnskab og budgetter. Folkeuniversitetet har som organisation en indtægt på ca. 50 mio. kr., heraf er 14 mio. driftstilskud fra staten og resten indtægter fra deltagerbetaling m.m. Heraf går ca. 40 % til afholdelse af foredrag (inkl. rejseresurfusion) og de andre 40 % til administration. Rejseudgifter udgør 7 mio. kr. – altså halvdelen af driftstilskuddet! Man har oplevet en stigning på 62 % indenfor de sidste tre år!

Økonomien i FU Danmark er dårlig. Komitestyrelsen er faktisk den eneste enhed, der kører uden underskud.

I forhold til sagen mellem Nævnet og København, så handler det også om, at det er den gældende opfattelse, at vi hæfter solidarisk, uagtet vi ikke har noget "papir" på det. Kulturministeriet er blevet spurgt, om det stadig skal gælde. Derfor følte Nævnet sig nødsaget til at reagere, da København i 2012 havde et underskud på 1,1 mio. kr. Det skyldtes, at indtægter og aktiviteter var faldet samt ikke mindst, at man havde investeret i et dyrt IT system. Udfordringen var derfor, om København var i stand til at klare sine eventualforpligtelser. Problemet er, at hvis København skulle blive lukningstruet, er IT systemet ikke noget værd, og det kunne blive vanskeligt at dække eventualforpligtelserne. Derfor gik Nævnet ind og bad om månedlige indberetninger for at følge udviklingen. I år har København underskud på 6-700.000 kr., men de har kapital til at dække eventualforpligtelser.

Nævnet afventer stadig svar fra ministeriet i forhold til den solidariske hæftelse.

Og så er der et grundlæggende og uløst problem omkring beslutningsprocesserne i Nævnet. Her gælder alene de simple flertalsregler. Nævnet er meget sjældent fuldtalligt ved møder, og der er også nævnsmedlemmer man meget sjældent ser. Flere af de vigtige beslutninger er dels gennemført med et snævert flertal, og samme flertal har ofte været et klart mindretal af samtlige nævnsmedlemmer. Det forekommer mig at være uholdbart, sagde Anders Dam.

Den alvorlige interne konkurrence i Folkeuniversitetet er ærgerlig og hæmmende for en progressiv udvikling. Det blev bemærket, at Nævnet som helhed skal prøve at løse problemet for hele organisationen – men det kan være svært, når Nævnet mangler de rette kompetencer til at løfte opgaven, og Nævnets beslutninger så i øvrigt ikke kan ankes. Ministeriet er kun tilsynsmyndighed og ikke klagemyndighed.

Det blev foreslået, at man burde presse på for en revision af forretningsordenen.

Årsregnskab v. bestyrelsens kasser

Lars Petersen fra styrelsen fremlagde regnskabet, som var blevet omdelt ved årsmødets begyndelse. Fokus var på note 6 "Omkostninger vedr. administration" og 7 "Andre omkostninger vedr. administration", som er de tal, Komitestyrelsen bedst har indflydelse på. 2013 gav et glædeligt overskud på 76,266 kr. Dette skal dog ses i lyset af en længere periode med stærkt reduceret arbejdskraft på sekretariatet.

Der er blevet tilbagebetalt 131.000 kr. grundet nedsat aktivitetsniveau.

Regnskabet kan rekvireres via sekretariatet.

Erfaringsudveksling mellem komiteer

1) Hvilke emner og foredragsholdere "sælger"?

Komiteerne fremlagde hver især gode erfaringer med emner og foredragsholdere.

Helsingør: Har haft succes med "Platons samlede værker" – fem foredrag for hver ny udgivelse af de i alt 6 bind.

Viborg: Har et segment på ca. 300 faste deltagere. Sidste efterår blev der sendt brev med evaluering ud til 400, hvor der blev spurgt om lokaler, tidspunkt osv. Konklusionen var dog at alt er ok. Men tilføjet gode nuancer.

Prøvede at lave en film-temadag om "Det hvide bånd", men uden den store tilslutning.

Kunsthistorie-foredragsrække af seks og ti gange er til gengæld et virkelig tilløbsstykke, som sikrer økonomien.

Haslev: Norges arrangementer var publikumsmæssigt en stor succes, også med hjælp fra ambassade og ambassadør, men økonomisk var der intet at hente, da disse foredrag var uden deltagerbetaling.

Til gengæld var et foredrag om Søren Kierkegaard knap så dragende.

Sønderborg: Har fået nye gode lokaler og fundet ud af, at foredrag ligger bedre om eftermiddagen end om aftenen. Det har givet forhøjet deltagerantal.

Kunsthistorie og Sønderjyllands historie er de mest populære emner, der får de andre foredrag til også at løbe rundt.

Madkultur er også et godt emne - specielt hvis foredraget efterfølges af spisning.

Tønder: Har haft nogle yngre forskere ude, der ikke var så formede endnu.

Ikke så god erfaring med Norge.

"Medier og magt" – seminar med forskellige oplægsholdere var en god succes.

Generelt emne omkring Tønder og 1. verdenskrig har man god erfaring med.

Har ikke turde kaste sig ud i naturvidenskab, da stampublikum er mistet.

Thisted: Nyoversættelse af islandske sagaer har givet god anledning til nogle populære foredrag.

Rødding-Toftlund: Kunsthistorie populært og godt samarbejde med Ribe Kunstmuseum.

Har derudover en tur rundt til fire vestjyske kirker i samarbejde med menighedsrådet, som også er blevet et tilløbsstykke.

De har stor fordel af yngre forskere især inden for astronomien, som de er gode til at formidle.

Konklusion: Især foredrag og kursusrækker med kunsthistorie er populært og står flere steder for at tjene tilstrækkeligt med penge ind, så der derudover også kan satses på lidt mere snævre emner.

Madkultur og -historie er et nyt emne, som også tiltrækker mange – især hvis et foredrag kombineres med spisning bagefter.

Derudover har flere komiteer glæde af deres samarbejdspartnere. Primært samarbejdes med slægtshistoriske foreninger, menighedsråd og museer, men som sådan er der ikke nogen foreninger eller institutioner, Folkeuniversitetet ikke vil/kan samarbejde med – det står og falder med kvaliteten af det ønskede foredrag og foredragsholder, der skal møde de generelle kriterier.

2) Hvordan markedsføres i de enkelte komiteer?

Alle komiteer til stede har god fod på markedsføring, hjemmesider, produktion af foldere og kontakt til lokalpressen.

Et kursus i Facebook blev efterlyst, da der ingen tvivl er om markedsføringsværdien via Facebook, men mange mangler værktøjerne til at komme i gang. Sekretariatet vil se på muligheden for at Facebook-kursus til efteråret.

Erfaringer omkring målgrupper, lokaler og ikke mindst tidspunkt for foredrag blev udvekslet og diskuteret. At Folkeuniversitetet ikke appellerer til unge og småbørnsforældre, må man acceptere. Til gengæld er det svært at sige noget om, hvilket tidspunkt på ugen og dagen et foredrag ligger bedst. Der var meget afvekslende erfaringer på dét punkt.

Afslutning årsmøde

